

Japanse duizendknoop? Naadloos afdekken en zand erover!

Nieuwe kans voor openbaar groen met Platinium-afdekdoek tegen Japanse duizendknoop

Rootbarrier, leverancier van afdekdoeken voor onkruid, zet vol in op de beheersing van de invasieve exoot Japanse duizendknoop. 'Het is vijf voor twaalf', aldus oprichter Bart van der Hart. 'De groei tegenhouden is een noodzaak. Het Platinium-doek dekt geheel af. Bovendien zetten we in op het volledig terugwinnen van schone grond.'

Auteur: Santi Raats

King Holding, het moederbedrijf van Rootbarrier, heeft zijn strategie ingezet op de bestrijding van Japanse duizendknoop met een van de producten van zijn dochteronderneming: het onkruidwereld doek Platinium. De activiteiten van Rootbarrier vinden voor 50 procent plaats in Duitsland, voor 20 procent in Nederland en de rest is export naar verschillende landen, waaronder Japan.

Pascal Lahay, sinds mei 2018 directeur van King Holding en Rootbarrier, verwacht dat er een groeimarkt ontstaat voor het Platinium-afdekdoek voor Japanse duizendknoop: 'Begin negentiende eeuw werden de Aziatische duizendknopen, waaronder de Japanse duizendknoop, vanuit Zuidoost-Azië in Europa geïntroduceerd als sierplant. Sinds 1950 is hij verwilderd. Intussen is deze exoot een ware

plaag aan het worden. Op veel plekken in Duitsland liggen overwoekerde stukken grond. In Engeland is er zelfs een wet die zegt dat je grond pas mag verkopen als deze vrij is van Japanse duizendknoop. Inmiddels hebben ook alle Nederlandse gemeenten, Staatsbosbeheer, waterschappen, groenvoorzieners en hoveniers te maken met Japanse duizendknoop. King Holding zet meer mensen en middelen in op dit product. De markt groeit letterlijk en figuurlijk in Europa. Daarom hebben we zowel de binnen- als de buitendienst laten groeien.'

Collectief probleem

Rootbarrier neemt sinds een paar jaar een voorlichtingsrol op zich. Bart van der Hart, de oprichter van het bedrijf: 'De besmettingsgraad is hoog, dus voorlichting moet eenduidig zijn en bij iedereen aankomen. Zo hebben we bijvoorbeeld contact met de Nederlandse Spoorwegen en de Deutsche Bundesbahn. Sporen lopen door gemeenten heen; als de ene partij de Japanse duizendknoop succesvol beheerst, maar zijn buurman doet dat niet, is dat dweilen met de kraan open. Japanse duizendknoop is een probleem van ons allemaal.' Van der Hart werkt er hard aan om zoveel mogelijk belanghebbenden de plant te leren herkennen. 'Beheersing en bestrijding beginnen met herkenning', zo stelt hij.

Probleem: bestrijding/beheersing behoorlijk intensief

Het is een hele klus om de exoot te beheersen, laat staan te bestrijden. Hij woekert en moet zo'n beetje als chemisch afval verwijderd worden om het risico op verspreiding tegen te gaan. Gereedschap moet gereinigd worden na

verwijdering en het afval moet naar een speciaal afvalverwerkingsbedrijf worden gebracht. De beheersing, bijvoorbeeld door afknippen of met heet water, moet met grote regelmaat plaatsvinden, anders blijft de exoot teruggroeien. Dat is werk waar grondeigenaren niet altijd tijd voor of zin in hebben. Van der Hart: 'Met name in de zomer moeten grondeigenaren flink aan de bak om Japanse duizendknoop te bestrijden. Staatsbosbeheer geeft aan er veel tijd aan kwijt te zijn. Toch blijft Japanse duizendknoop oprukken. We horen ook uit andere hoeken uit de markt dat de huidige beheersmethoden intensief zijn. Handmatig uittrekken kost veel manuren. Maaien is een kwestie van een lange adem hebben. Begrazing leidt niet direct tot vermindering van de plaagdruk. Chemische bestrijding is maatschappelijk niet meer gewenst. Afgraven is tijdrovend en kostenteknisch onvoordelig vanwege het transport naar speciale verwerkingsinrichtingen. Bovendien is het kapitaalvernietiging, omdat daarmee veel goede grond verdwijnt. Sommige grondeigenaren geven daarom de voorkeur aan afdekken. Dat is een initiële investering, maar daarna hoeft je er niet meer naar om te kijken. De grond kan opnieuw gebruikt worden. Na een aantal jaren wordt het terugverdienmoment bereikt, in tegenstelling tot andere bestrijdingsmethoden. Het doek en de lijm zijn niet schadelijk voor het milieu; dat is getest door het keuringsinstituut Kiwa. Het polypropyleendoek kan worden hergebruikt.'

Het doek

Het Platinium-afdekdoek camoufleert de Japanse duizendknoop. Omdat het doek waterdoorlatend is, wordt de ondergrond niet zom-

Voorwaarde is dat het afdek materiaal zonder gaten en naden wordt aangebracht

pig en moerasachtig en kan de grond opnieuw gebruikt worden. Op het doek komt een laag goede teelaarde van 20-25 cm. Hierop kan een grasveld worden ingezaaid, of een border worden aangelegd met kleine planten of bloemen. Bomen kunnen er niet staan. 'Als mensen er meer in willen zetten, zoals planten die wat dieper wortelen, kunnen ze meer verse teelaarde aanbrengen', zegt Van der Hart. 'De hoogte van die laag is niet beperkt. In de Duitse stad Freiburg is over een oppervlakte van 10 duizend vierkante meter Japanse duizendknoop afgedekt, omdat daar parkeerplaatsen komen. Om dat civieltechnisch mogelijk te maken, is er een meter grond op het Platinium-doek aangebracht.'

Bestrijding onmogelijk, hoogstens beheersing

Eind 2017 publiceerde Stichting Probos een rapport over een vierjarige praktijkproef naar de bestrijding van Japanse duizendknoop, die was uitgevoerd in opdracht van het ministerie van Economische Zaken, de provincies Gelderland en Limburg en twee waterschappen. Op 120 locaties werden de meest voorkomende bestrijdingsmethoden uitgezet: afdekken, klepelen, chemisch bestrijden met glyfosaat, handmatig uittrekken, afgraven en begrazing. De conclusie was dat alle methoden, op begrazing na, direct effect hadden op de groei, in meer of mindere mate afhankelijk van de beheersingsintensiteit. Ook werd in het rapport een combinatie van methoden in het beheersingsbeleid aangeraden.

Chris van Dijk, onderzoeker aan Wageningen Universiteit, houdt zich sinds een jaar of vier bezig met onderzoek naar Japanse duizendknoop. Hij legt echter de nadruk op preventie, het voorkomen van verdere verspreiding en, afhankelijk van de locatie, het beheersen of bestrijden van het probleem. 'Dit onderzoek bevestigde wat we min of meer al wisten: het is moeilijk om Japanse duizendknoop binnen de perken te houden. Je kunt het hoogstens beheersen en niet te hoog laten worden. Het is moeilijk om het weg te krijgen, vooral met maaien of begrazen.'

Net als de praktijkonderzoekers uit het Probos-onderzoek concludeert Van Dijk: 'Ik zie afdekken als een goed gereedschap in een kist met meerdere stukken gereedschap. Voorwaarde is dat het afdek materiaal goed wordt aangebracht. Het moet met een ruime overlap

'We gaan zo snel mogelijk het doek lichten, om te zien of de exoot na vier jaar afdekking dood is'

 Bart van der Hart

 Rootbarrier

Het afdekken van Japanse duizendknoop in Zeewolde

Rootbarrier werd in 2000 opgericht. In 1994 ontwikkelde Bart van der Hart het wortelscherm Rootbarrier 325; in 2000 ging hij daar zelfstandig mee door. Hij nam producten van DuPont uit Luxemburg in zijn sortiment op, waaronder de horizontaal te plaatsen Plantex-producten, zoals Platinum en Rootprotector. Sinds 2016 verkoopt Rootbarrier verticaal aan te brengen wortelgeleidingssystemen. De laatste ontwikkeling is de Rollrib, een wortelgeleidingsdoekstelsel van maximaal 75 meter lengte en 118 cm hoogte. Dit is makkelijk uit te rollen. Andere systemen in de markt hebben een lengte van 60 cm.

‘Voor afdekking rond bomen zoeken we samenwerking met bedrijven die grond kunnen wegzuigen’

worden gelegd en er mag niets door het doek heen komen. Gaten en vouwen moeten voorkomen worden. Maar dat is de expertise van Rootbarrier. Daarna moet het doek een aantal jaren blijven liggen. Hoeveel jaren dat is, weten we nog niet exact, maar minimaal een jaar of vier, zoals is gebleken uit het Probos-onderzoek.’

Expertise in aanleg van onkruidwerend doek sinds 2015

Rootbarrier startte al in maart 2015 met een pilot in Muldestausee (Duitsland) voor de aanleg van het onkruidwerende doek. Daarnaast vond op 22 mei jongstleden de meest recente pilot plaats in Zeewolde. Het pilot-aspect zat met name in het aanbrengen van het doek en het volledig afsluiten van de naden, om te voorkomen dat Japanse duizendknoop ertussendoor kon kruipen.

Van der Hart: ‘De grond met Japanse duizendknoop moet gemarkeerd worden met paaltjes, zodat je later nog kunt zien waar de grond is afgedekt. Daarna moet de grond goed worden doorgeklepeld op 10 tot 15 cm diepte. Dit is nodig omdat de stengels niet mogen uitsteken. Deze gaan drogen en zouden in het slechtste geval gaten kunnen prikken door het doek. Twee meter rond het af te dekken gebied moet een greppel van een meter diep worden gegraven, waar het doek verticaal in de grond wordt aangebracht.’

Van der Hart vangt hier en daar weleens wat op over andere, niet doordachte methoden:

‘Japanse duizendknoop wordt weleens onprofessioneel afgedekt, bijvoorbeeld met rubberplaten. Dat houdt de fotosynthese tegen, maar die platen kun je natuurlijk onmogelijk in de natuur neerleggen.’

Rootbarrier gaat de handleiding op zijn website uitbreiden met instructiefilms, zodat uitvoerende partijen zoals bouwpartijen en groenvoorzieners goed onderlegd zijn voor de aanleg van het onkruidwerende doek. Van der Hart: ‘Bomen kunnen obstakels vormen bij het afdekken. We zoeken naar samenwerking met bedrijven die grond kunnen wegzuigen. Rond bomen moet namelijk alle aarde tijdelijk weggehaald worden en de Japanse duizendknoop verwijderd worden. Omdat dit precisiewerk is en alle wortelstokken van de exoot verwijderd worden, kun je de aarde daarna weer terugleggen rond de boom. Daarna moet het gebied rond de boom strak worden afgedekt met een opstaand kraagje rond de stam.’

Tipje van de sluier

Dit voorjaar wordt bij een van de projecten in de buurt van Berlijn het doek geopend. Daar is vier jaar geleden 500 vierkante meter grond met Japanse duizendknoop afgedekt. Maar voor de bouw van een brug moet alles worden verwijderd. Rootbarrier wil Van Dijk uitnodigen om daarbij aanwezig te zijn namens Wageningen Universiteit.

Van Dijk: ‘Het is zeer interessant om te zien wat daaruit komt. De vraag of de plant na vier jaar dood is of dat hij heeft overleefd, wordt beantwoord. In het eerste geval is afdekking een bestrijdingsmethode, in het tweede geval is het een beheersingsmethode waarbij je de plant inpakt, maar laat zitten. Mogelijk kan Japanse duizendknoop overleven doordat de ondergrondse wortelstokken in een rusttoestand raken, maar weer tot leven komen zodra die licht zien. Het is niet bekend hoelang de plant dat volhoudt. We zullen het zien wanneer het doek wordt gelicht.’

Van der Hart: ‘We hebben een maand of acht voordat de bouwwerkzaamheden beginnen. We gaan het doek zo snel mogelijk lichten, hopelijk in april of mei.’

Op kleine schaal heeft Rootbarrier al tussentijdse resultaten kunnen bekijken. ‘We hebben gezien dat Japanse duizendknoop er een jaar na afdekking nog taugé-achtig uitziet. Na twee

Het eindresultaat. Goed zichtbaar is de grens tussen het afgedekte stuk grond met Japanse duizendknoop en waar dat ophoudt. Buiten de afgedekte grond komt in rap tempo weer Japanse duizendknoop op, bij het afgedekte stuk grond niet.

jaar wordt de plant bruiner. We verwachten dat hij na meerdere jaren van afdekking sterft door de afwezigheid van fotosynthese. Maar dit moet de toekomst uitwijzen, want zoals Chris van Dijk zegt, we weten niet hoe de plant uit zijn winterslaap komt.’

Verwachtingsmanagement

Vanuit verschillende onderzoekshoeken worden de verwachtingen rond de bestrijding van duizendknoop getemperd. Van der Hart is ook realistisch: ‘Ons doek is een directe manier om Japanse duizendknoop te camoufleren en de bovengrond opnieuw te gebruiken. Het is een extensieve beheersmethode voor grondeigenaren. Onze hoop is dat na de lichte van het Platinium-doek bij Berlijn blijkt dat de exoot na vier jaar afgestorven is. Dan levert afdekken schone grond op en is de bestrijding een feit.’

Vraag in Duitsland en Nederland

In de tussentijd is er volgens Van der Hart nu zo veel vraag naar afdekken, dat Rootbarrier door Stichting Probos is gevraagd om op 9 mei een demo te geven voor een vijftigtal cursisten, waaronder waterschappen, provincies, Staatsbosbeheer en hoveniers. ‘We gaan het Platinium-doek op een helling aanleggen, met een speciaal voor hellingen ontwikkeld anti-

Chris van Dijk

Expert invasieve exoten
aan Wageningen
Universiteit

Pascale Lahay

Directeur van King Holding

erosiedoek, waardoor de vers aangebrachte grond niet wegglijdt’, verklaart Van der Hart. Naast de pilot in Zeewolde voert Rootbarrier met het onkruidwerende doek in Nederland projecten uit in Zuid-Holland (Kijkduin), in Apeldoorn en op een locatie in de buurt van Arnhem en Wageningen.

Daarnaast heeft Rootbarrier in Muldestausee bij Leipzig een proeflocatie van 500 vierkante meter, die behandeld wordt als klein vuilnisbeltje. Het bedrijf heeft daar een doek genaamd Rootprotector op de bodem van een metersdiepe kuil gelegd, dat nog beter beschermt tegen onkruid en wortels, maar niet uv-bestendig is, vandaar dat het geschikt is voor diep in de grond. In die kuil wordt al het afgefreesde afval van Japanse duizendknoop uit de wijk gelegd, inclusief vervuilde grond. De kuil wordt afgedekt met het Platinium-doek. Het Platinium-doek en Rootprotector-doek worden aan elkaar vast gelijmd.

Be social

Scan of ga naar:

www.stad-en-groen.nl/article/28543/japanse-duizendknoop-naadloos-afdekken-en-zand-erover